Pokyny

Pokyny 2/2019 o zpracovávání osobních údajů podle čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení GDPR v souvislosti s poskytování on-line služeb subjektům údajů

verze 2.0

8. října 2019

Přijato

Historie verze

verze 2.0	8. října 2019	Přijetí pokynů po veřejné konzultaci
verze 1.0	9. dubna 2019	Přijetí pokynů k veřejné konzultaci

Evropský sbor pro ochranu osobních údajů

s ohledem na čl. 70 odst. 1 písm. e) nařízení Evropského parlamentu a Rady 2016/679/EU ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES,

PŘIJAL TYTO POKYNY

1 ČÁST 1 – ÚVOD

1.1 Základní informace

1. Podle článku 8 Listiny základních práv Evropské unie musí být osobní údaje zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě oprávněného důvodu stanoveného zákonem. V tomto ohledu ustanovení čl. 6 odst. 1 obecného nařízení o ochraně osobních údajů[1] (nařízení GDPR) stanoví, že zpracování je zákonné, pouze pokud je splněna nejméně jedna z podmínek podle čl. 6 odst. 1 písm. a) až f). Zásadní význam má stanovení příslušného právního základu, který odpovídá cíli a podstatě zpracování. Správci musí při stanovování příslušného právního základu zohlednit mimo jiné dopad do práv subjektů údajů, aby byla dodržena zásada korektnosti.

2. Ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení GDPR stanoví, že ke zpracování osobních údajů existuje právní základ, pokud je „zpracování nezbytné pro splnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů, nebo pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy na žádost tohoto subjektu údajů“.[2] Toto pojetí podporuje svobodu podnikání, která je zaručena článkem 16 Listiny, a zohledňuje skutečnost, že někdy nelze splnit smluvní závazky vůči subjektu údajů, aniž by ten poskytl některé své osobní údaje. Pokud je konkrétní zpracování součástí poskytování požadované služby, je v zájmu obou stran, aby byly tyto údaje zpracovány, jelikož v opačném případě by služba nemohla být poskytnuta a smlouva splněna. Nicméně možnost využít tohoto nebo některého z ostatních právních základů uvedených v čl. 6 odst. 1 nezbavuje správce povinnosti dodržovat ostatní požadavky nařízení GDPR.

3. Články 56 a 57 Smlouvy o fungování Evropské unie vymezují a upravují svobodu poskytování služeb v Evropské unii. Ve vztahu ke „službám informační společnosti“ byla přijata zvláštní legislativní opatření EU.[3] Tyto služby jsou definovány jako „všechny služby běžně poskytované na dálku za úhradu a na individuální žádost příjemce služeb.“ Uvedená definice se vztahuje na služby, za které osoby, které je přijímají, neplatí přímo,[4] jako například on-line služby financované prostřednictvím reklamy. Pojem „on-line služby“, jak je používán v těchto pokynech, se vztahuje na „služby informační společnosti“.

4. Ve vývoji práva EU se odráží výsadní postavení on-line služeb v moderní společnosti. Rozmach nepřetržitě dostupného mobilního internetu a široce rozšířená dostupnost připojených zařízení umožnily vznik on-line služeb v oblastech, jako jsou sociální média, elektronický obchod, vyhledávání na internetu, komunikace a cestování. Zatímco některé z těchto služeb jsou financovány platbami

---

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

[2] Srov. také bod 44 odůvodnění.

[3] Srov. například směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 a článek 8 nařízení GDPR.

[4] Srov. bod 18 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu.

uživatelů, jiné jsou poskytovány bez peněžní úhrady ze strany spotřebitele a jsou namísto toho financovány prodejem služeb on-line reklamy, které umožňují cílit na subjekty údajů. Sledování chování uživatelů pro účely takové reklamy se často provádí způsobem, který si uživatel ani neuvědomuje,[5] a nemusí to být zřejmé ani z povahy poskytované služby, což téměř znemožňuje subjektu údajů v praxi činit informovaná rozhodnutí o použití jejich údajů.

5. Na základě těchto skutečností považuje Evropský sbor pro ochranu osobních údajů[6] (EDPB) za vhodné stanovit pokyny týkající se použitelnosti ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) v případě zpracování osobních údajů v souvislosti s on-line službami s cílem zajistit, aby bylo možné tento právní základ uplatnit jen ve vhodných případech.

6. Pracovní skupina zřízená podle článku 29 (WP29) se již dříve vyjádřila k otázce nezbytnosti pro plnění smlouvy jako právního základu podle směrnice 95/46/ES ve svém stanovisku k pojmu oprávněného zájmu správce údajů.[7] Tyto pokyny zpravidla zůstávají relevantní ve vztahu k ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) a nařízení GDPR.

1.2 Rozsah působnosti pokynů

7. Tyto pokyny se týkají použitelnosti ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) v případě zpracování osobních údajů v rámci smluv o on-line službách bez ohledu na to, jak jsou tyto služby financovány. Tyto pokyny nastiňují prvky zákonného zpracování podle čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení GDPR a posuzují pojem „nezbytnosti“ ve vztahu k formulaci „nezbytné pro plnění smlouvy“.

8. Důležité aspekty vzájemného vztahu mezi on-line službami a jejich uživateli se řídí pravidly pro ochranu údajů, ovšem platí zde i jiná pravidla. Regulace on-line služeb spočívá ve stanovení meziodvětvových odpovědností mimo jiné v odvětví práva na ochranu spotřebitele a práva hospodářské soutěže. Aspekty související s těmito právními odvětvími jsou mimo rámec těchto pokynů.

9. Ačkoli ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) může platit pouze v souvislosti se smlouvami, nevyjadřují se tyto pokyny obecně k platnosti smluv o on-line službách, protože to nespadá do působnosti EDPB. Smlouvy a smluvní podmínky ale musí být v souladu s požadavky právních předpisů závazkového práva a v případě spotřebitelských smluv i s požadavky právních předpisů na ochranu spotřebitele, aby mohlo být zpracování údajů uskutečňované na základě takových podmínek považováno za korektní a zákonné.

10. Dále v tomto dokumentu je uvedeno několik obecných poznatků k zásadám ochrany údajů, ovšem nejsou v něm rozvedeny všechny otázky ochrany dat, které mohou vyvstat při zpracování podle čl. 6 odst. 1 písm. b). Správci jsou povinni vždy zajistit dodržení zásad ochrany údajů stanovených v článku 5 a všech ostatních požadavků směrnice GDPR a případně i právních předpisů o ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací.

2 ČÁST 2 - ANALÝZA USTANOVENÍ ČL. 6 ODST. 1 PÍSM. B)

2.1 Obecné připomínky

[5] V tomto ohledu jsou správci povinni plnit povinnosti v oblasti transparentnosti stanovené v nařízení GDPR.
[6] Byl zřízen na základě článku 68 nařízení GDPR.
[7] Stanovisko 06/2014 pracovní skupiny zřízené podle článku 29 k pojmu oprávněných zájmů správce údajů podle článku 7 směrnice 95/46/ES (WP217). Srov. zejména stránky 11, 16, 17, 18 a 55.

11. Zákonnost zpracování na základě čl. 6 odst. 1 písm. b) je nutné posuzovat v kontextu nařízení GDPR jako celku, cílů stanovených v článku 1 a ve spojení s povinností správců zpracovávat osobní údaje v souladu se zásadami ochrany údajů podle článku 5. Ty zahrnují zpracovávání osobních údajů korektním a transparentním způsobem, v souladu s povinnostmi vyplývajícími ze zásad účelového omezení a minimalizace údajů.

12. Článek 5 odst. 1 písm. a) nařízení GDPR stanoví, že osobní údaje musí být ve vztahu k subjektu údajů zpracovávány korektně a zákonným a transparentním způsobem. Zásada korektnosti zahrnuje mimo jiné zohlednění přiměřených očekávání[8] subjektů údajů, zvážení možných nepříznivých důsledků, které na ně může zpracování mít, a přihlédnutí ke vztahu a možným účinkům nerovnováhy mezi subjekty údajů a správcem.

13. Jak již bylo zmíněno, v rámci požadavku na zákonnost zpracování musí být smlouvy o on-line službách platné podle příslušného závazkového práva. Příkladem relevantního faktoru je to, zda je subjektem údajů dítě. V takovém případě je správce povinen zajistit dodržení příslušných vnitrostátních právních předpisů o způsobilosti dětí k právnímu jednání spočívajícímu v uzavření smlouvy (a to nezávisle na dodržení požadavků nařízení GDPR, včetně „zvláštní ochrany“, která se vztahuje na děti)[9]. Aby byly dodrženy zásady korektnosti a zákonnosti, musí správce rovněž splnit další požadavky právních předpisů. Například na spotřebitelské smlouvy se může vztahovat směrnice 93/13/EHS o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách („směrnice o nepřiměřených smluvních podmínkách“).[10] Působnost ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) se neomezuje na smlouvy, které se řídí právem členského státu EHP.[11]

14. Čl. 5 odst. 1 písm. b) nařízení GDPR stanoví zásadu účelového omezení, podle které musí být osobní údaje shromažďovány pro určité, výslovně vyjádřené a legitimní účely a nesmějí být dále zpracovávány způsobem, který je s těmito účely neslučitelný.

15. Ustanovení čl. 5 odst. 1 písm. c) stanoví zásadu minimalizace údajů, tj. zpracovávat je možné jen nezbytné minimum údajů potřebné k dosažení daného účelu. Toto posouzení doplňuje posouzení nezbytnosti podle čl. 6 odst. 1 písm. b) až f).

16. Zásady účelového omezení i minimalizace údajů jsou zvláště důležité ve smlouvách o on-line službách, které se obvykle nesjednávají individuálně. Technologický pokrok umožňuje správcům snadno shromažďovat a zpracovávat více osobních údajů než kdykoli v minulosti. V důsledku toho existuje akutní riziko, že se správci údajů budou snažit začlenit do smluv obecné podmínky zpracování s cílem maximalizovat možné shromažďování a používání údajů, aniž by dostatečně upřesnili příslušné účely nebo zohlednili povinnost minimalizace údajů. Pracovní skupina zřízená podle článku 29 už dříve konstatovala, že:

---

[8] Očekává se, že některé osobní údaje jsou soukromé nebo že mohou být zpracovávány pouze určitými způsoby a že zpracování údajů by nemělo být pro subjekt údajů překvapivé. V nařízení GDPR je pojem „přiměřená očekávání“ konkrétně zmíněn v bodech 47 a 50 odůvodnění ve vztahu k ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. f) a odst. 4.

[9] Viz bod 38 odůvodnění, který se týká dětí, které zasluhují zvláštní ochranu osobních údajů, protože si mohou být méně vědomy dotčených rizik, důsledků a záruk a svých práv v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

[10] Smluvní podmínka, která nebyla individuálně sjednána, je považována za nepřiměřenou, „jestliže v rozporu s požadavkem přiměřenosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.“ Směrnice o nepřiměřených smluvních podmínkách, stejně jako povinnost transparentnosti v nařízení GDPR, nařizuje používání jasného a srozumitelného jazyka. Zpracování osobních údajů, které je založeno na tom, co je podle směrnice o nepřiměřených smluvních podmínkách považováno za nepřiměřené, zpravidla nebude splňovat požadavek podle čl. 5 odst. 1 písm. a) nařízení GDPR, aby bylo zpracování zákonné a spravedlivé.

[11] Nařízení GDPR platí pro některé správce mimo EHP; srov. článek 3 nařízení GDPR.

Účel shromažďování musí být jasně a konkrétně označen: musí být dostatečně podrobný, aby určoval, jaký druh zpracování spadá a jaký nespadá pod stanovený účel, a aby bylo možné posoudit dodržení právních předpisů a uplatnit záruky ochrany údajů. Z těchto důvodů bude v případě účelů, které jsou nejasné nebo obecné, jako například „zlepšování uživatelské zkušenosti“, „marketingové účely“, „zabezpečení IT“ nebo „budoucí výzkum“, obvykle bez dalšího konstatováno, že nesplňují kritérium „konkrétnosti“. [12]

2.2 Vzájemný vztah čl. 6 odst. 1 písm. b) a ostatních právních základů zpracování

17. V případech, kdy není zpracování shledáno „nezbytným pro plnění smlouvy“, tj. pokud lze požadovanou službu poskytnout bez daného zpracování, EDPB připouští, že za předpokladu splnění příslušných podmínek může být použit jiný právní základ. Zejména může být za určitých okolností vhodnější dovolávat se svobodně uděleného souhlasu podle čl. 6 odst. 1 písm. a). V jiných případech může poskytovat vhodnější právní základ pro zpracování ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. f). Právní základ musí být stanoven na začátku zpracování a informace podávané subjektům údajů v souladu s články 13 a 14 musí tento právní základ konkretizovat.

18. Může se stát, že cíli a souvislostem konkrétní činnosti zpracování bude lépe odpovídat jiný právní základ, než který je formalizován v ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b). Určení vhodného právního základu je vázáno na zásady korektnosti a účelového omezení.[13]

19. Pokyny pracovní skupiny zřízené podle článku 29 týkající se souhlasu rovněž objasňují, že „pokud správce hodlá zpracovávat osobní údaje, které jsou ve skutečnosti nezbytné pro plnění smlouvy, není souhlas vhodným právním základem“. EDPB se naopak domnívá, že pokud zpracování není ve skutečnosti nezbytné pro plnění smlouvy, lze jej uskutečnit pouze tehdy, pokud se opírá o jiný vhodný právní základ.[14]

20. V souladu se svými povinnostmi v oblasti transparentnosti by se měli správci vyvarovat jakýmkoli nejasnostem ohledně platného právního základu. Zvláště důležité je to v případě, kdy je vhodným právním základem čl. 6 odst. 1 písm. b) a pokud je uzavírána smlouva o on-line službách se subjekty údajů. V závislosti na okolnostech se mohou subjekty údajů při podpisu smlouvy nebo přijetí smluvních podmínek mylně domnívat, že dávají svůj souhlas v souladu s čl. 6 odst. 1 písm. a). Zároveň se může správce chybně domnívat, že podpis smlouvy představuje udělení souhlasu ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. a). Jedná se ve skutečnosti o zcela odlišné pojmy. Mezi přijetím smluvních podmínek při uzavírání smlouvy a udělením souhlasu ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. a) je nutné rozlišovat, protože oba pojmy představují odlišné požadavky a právní důsledky.

21. Pokud jde o zpracování zvláštních kategorií osobních údajů, pracovní skupina zřízená podle článku 29 v pokynech o souhlasu mimo jiné poznamenala:

Ustanovení čl. 9 odst. 2 neuznává „nezbytnost pro plnění smlouvy“ jako výjimku z obecného zákazu zpracování zvláštních kategorií údajů. Správci a členské státy, které se s touto situací setkají, by proto měly prozkoumat zvláštní výjimky uvedené v čl. 9 odst. 2 písm. b) až j). Pokud neplatí žádná z výjimek podle písmen b) až j), zůstává udělení výslovného souhlasu v souladu

[12] Stanovisko 03/2013 pracovní skupiny zřízené podle článku 29 o účelovém omezení (WP203), strany 15–16.

[13] Pokud se provozovatelé odhodlají označit příslušný právní základ v souladu se zásadou korektnosti, bude obtížné toho dosáhnout, pokud nejdříve jasně neoznačí účely zpracování nebo pokud zpracování osobních údajů překročí rámec toho, co je nezbytné pro konstatovaný účel.

[14] Pro bližší informace o důsledcích ve vztahu k článku 9 srov. pokyny pracovní skupiny zřízené podle článku 29 týkající se souhlasu podle nařízení 2016/679 (WP259), schválené EDPB, strany 19–20.

s podmínkami platného souhlasu uvedenými v nařízení GDPR jedinou možnou zákonnou výjimkou umožňující zpracování takových údajů.[15]

2.3 Rozsah působnosti ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b)

22. Ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) lze jako právní základ použít, je-li splněna jedna ze dvou podmínek: předmětné zpracování musí být objektivně nezbytné pro plnění smlouvy se subjektem údajů nebo musí být zpracování objektivně nezbytné pro provedení opatření před uzavřením smlouvy na žádost subjektu údajů.

2.4 Nezbytnost

23. Nezbytnost zpracování je předpokladem v případě obou částí ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b). Nejprve je důležité si uvědomit, že pojetí toho, co je „nezbytné pro plnění smlouvy“ nepředstavuje pouhé posouzení toho, co dovolují smluvní podmínky nebo co je v nich napsáno. Pojem nezbytnosti má v právu Evropské unie nezávislý význam, který musí odrážet cíle práva na ochranu údajů.[16] Jde zde tedy i o posouzení základního práva na soukromí a ochranu osobních údajů[17] a dále požadavků zásad ochrany údajů, včetně a zejména zásady korektnosti.

24. Východiskem je určení účelu zpracování, přičemž v rámci smluvního vztahu mohou existovat různé účely zpracování. Tyto účely musí být jasně upřesněny a sděleny subjektu údajů v souladu s povinnostmi správce týkajícími se účelového omezení a transparentnosti.

25. Posouzení toho, co je „nezbytné“, spočívá v provedení kombinovaného, na faktech postaveného posouzení zpracování uskutečňovaného „pro dosažení sledovaného cíle a toho, zda toto zpracování představuje menší zásah do soukromí ve srovnání s jinými alternativami, které se nabízejí pro dosažení stejného cíle“.[18] Pokud existují proveditelné alternativy, které představují menší zásah do soukromí, není zpracování „nezbytné“.[19] Právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b) nebude možné použít v případě zpracování, které je užitečné, ale není objektivně nezbytné k poskytnutí smluvní služby nebo k provedení příslušných opatření před uzavřením smlouvy na žádost subjektu údajů, i když bude nezbytné k dosažení jiných podnikatelských účelů správce.

---

[15] Článek 29 pokynů pracovní skupiny zřízené podle článku 29 týkající se souhlasu podle nařízení 2016/679 (WP259), schválených EDPB, strana 19.

[16] V rozsudku *Huber* SDEU konstatoval, že „podstatou věci je pojem [nezbytnosti], který má svůj vlastní nezávislý význam v právu Společenství a který musí být vykládán způsobem, jež plně odráží cíl uvedené směrnice [směrnice 95/46], podle jejího čl. 1 odst. 1“. SDEU, VĚC C-524/06, *Heinz Huber v Bundesrepublik Deutschland,* 18. prosince 2008, odstavec 52.

[17] Srov. články 7 a 8 Listiny základních práv Evropské unie

[18] Srov. Sada nástrojů EDPS: Posouzení nezbytnosti opatření, která omezují základní právo na ochranu osobních údajů, strana 5

[19] Ve věci *Schecke* SDEU konstatoval, že při zkoumání nezbytnosti zpracování osobních údajů je zákonodárce povinen zohlednit alternativní opatření, která představují menší zásah do soukromí. SDEU, spojené věci C-92/09 a C-93/09, *Volker und Markus Schecke GbR a Hartmut Eifert v Land Hessen*, 9. listopadu 2010 CJEU stejný názor opakoval ve věci Rīgas, když rozhodl, že „pokud jde o podmínku nezbytnosti zpracování osobních údajů, je třeba mít na paměti, že odchylky a omezení týkající se ochrany osobních údajů lze uplatnit jen v míře, v jaké je to naprosto nezbytné“. CJEU, věc C-13/16, *Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde v Rīgas pašvaldības SIA 'Rīgas satiksme'*, odstavec 30. Test naprosté nezbytnosti se vyžaduje v případě jakýchkoli omezení výkonu práv na soukromí a ochranu osobních údajů v souvislosti se zpracováním osobních údajů, srov. Sada nástrojů EDPS: Posouzení nezbytnosti opatření, která omezují základní právo na ochranu osobních údajů, strana 7.

2.5 Nezbytnost pro splnění smlouvy se subjektem údajů

26. Správce může při zpracování osobních údajů použít první možnost uvedenou v čl. 6 odst. 1 písm. b), pokud je v souladu se svými povinnostmi v oblasti odpovědnosti podle čl. 5 odst. 2 schopen prokázat, že ke zpracování dochází v rámci platné smlouvy se subjektem údajů a že zpracování je nezbytné pro plnění *konkrétní smlouvy* se subjektem údajů. Pokud se správci nepodaří prokázat, že a) existuje smlouva, b) tato smlouva je platná podle příslušných vnitrostátních právních předpisů závazkového práva a c) zpracování je objektivně nezbytné pro plnění této smlouvy, měl by správce zvážit jiný právní základ zpracování.

27. Pouhý odkaz na zpracování údajů nebo zmínka o něm ve smlouvě nestačí k podřazení daného zpracování podřadit pod ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b). Na druhou stranu zpracování může být objektivně nezbytné, i když to není výslovně uvedeno ve smlouvě. V každém případě musí správce splnit své povinnosti v oblasti transparentnosti. Pokud se správce odvolává na to, že základem pro zpracování je plnění smlouvy se subjektem údajů, je důležité posoudit, co je k plnění smlouvy *objektivně* nezbytné. „Nezbytnost pro plnění smlouvy" zjevně nebude možné prokázat pouhým smluvním ustanovením. To jasně vyplývá i z ustanovení čl. 7 odst. 4. Ačkoli se toto ustanovení týká pouze platnosti souhlasu, názorně dokládá rozdíl mezi činnostmi zpracování, které jsou nezbytné pro plnění smlouvy, a *ustanoveními*, která podmiňují poskytnutí služby určitými činnostmi zpracování, které ve skutečnosti nejsou nezbytné k plnění smlouvy.

28. V tomto ohledu EDPB přijímá za své pokyny, které dříve přijala pracovní skupina zřízená podle článku 29 ohledně rovnocenného ustanovení v předchozí směrnici, podle kterých to, co je „nezbytné k plnění smlouvy se subjektem údajů":

> *… musí být vykládáno v úzkém slova smyslu a nevztahuje se na situace, kdy zpracování není skutečně nezbytné pro plnění smlouvy, ale spíše jednostranně uložené subjektu údajů správcem. Rovněž skutečnost, že některá zpracování jsou přímo upravena smlouvou, automaticky neznamená, že je zpracování nezbytné k jejímu plnění. … I když jsou tyto činnosti zpracování výslovně zmíněny drobným písmem ve smlouvě, tato skutečnost sama o sobě neznamená, že jsou „nezbytné" pro plnění smlouvy*.[20]

29. EDPB rovněž připomíná stejné pokyny pracovní skupiny zřízené podle článku 29, ve kterých se stanoví následující:

> *Existuje zde jasná souvislost mezi posouzením nezbytnosti a dodržováním zásady účelového omezení. Je důležité formulovat přesné odůvodnění smlouvy, tj. její předmět a základní cíl, neboť je s tímto v rozporu, že bude testováno, zda je zpracování údajů nezbytné pro její plnění*.[21]

30. Při posuzování, zda je právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b) vhodným právním základem pro zpracování v souvislosti s poskytováním smluvní on-line služby, je třeba zohlednit konkrétní cíl, účel nebo záměr služby. Aby bylo možné použít právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b), vyžaduje se, aby zpracování bylo *objektivně nezbytné* pro naplnění účelu, který je nedílnou součástí poskytování této smluvní služby subjektu údajů. Vyloučeno není zpracování platebních údajů za účelem vyúčtování služby. Správce by měl být schopen prokázat, proč fakticky nelze splnit hlavní předmět *konkrétní smlouvy s dotčeným subjektem*, aniž by byly zpracovávány *předmětné osobní údaje*. Důležitou otázkou

---

[20] Stanovisko 06/2014 pracovní skupiny zřízené podle článku 29 k pojmu oprávněných zájmů správce údajů podle článku 7 směrnice 95/46/ES (WP217), s. 16–17.
[21] Tamtéž, s. 17.

je vzájemný vztah mezi příslušnými osobními údaji a činnostmi zpracování a provedením nebo neprovedením služby poskytované na základě smlouvy.

31. Smlouvy o poskytnutí digitálních služeb mohou zahrnovat výslovná ustanovení, která mimo jiné stanoví další podmínky týkající se reklamy, plateb nebo souborů cookie. Ve smlouvě nelze uměle doplňovat kategorie osobních údajů nebo druhy zpracování, které správce musí nezbytně provést pro splnění smlouvy ve smyslu čl. 6 odst. 1 písm. b).

32. Správce by měl být schopen odůvodnit nezbytnost svých činností zpracování odkazem na základní smluvní účel, se kterým jsou strany vzájemně srozuměny. Důležitý zde není jen úhel pohledu správce, ale v přiměřené míře i úhel pohledu subjektu údajů při uzavírání smlouvy a také to, zda lze smlouvu i považovat za „splněnou“ i bez příslušného zpracování. Přestože se správce může domnívat, že zpracování je nezbytné pro naplnění účelu smlouvy, je důležité pečlivě zvážit pohled průměrného subjektu údajů, aby bylo zajištěno, že mezi stranami panuje faktická vzájemná shoda ohledně účelu smlouvy.

33. Při posuzování toho, zda lze použít ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b), mohou pomoci následující otázky:

- Jaká je povaha služby poskytované subjektu údajů? Jaké jsou její charakteristické znaky?
- Jaké přesné zní odůvodnění smlouvy (tj. její podstata a základní předmět)?
- Jaké jsou základní prvky smlouvy?
- Jaké jsou vzájemné úhly pohledu a očekávání smluvních stran? Jak je služba propagována nebo inzerována subjektu údajů? Očekával by běžný uživatel služby, že vzhledem k povaze služby dojde k zamýšlenému zpracování v rámci plnění smlouvy, jejíž je stranou?

34. Pokud vzejde z posouzení toho, co je „nezbytné pro plnění smlouvy“, které musí být provedeno před zahájením zpracování, že zamýšlené zpracování jde nad rámec toho, co je objektivně nezbytné pro plnění smlouvy, neznamená to, že toto budoucí zpracování bude samo o sobě nezákonné. Jak již bylo uvedeno, článek 6 staví najisto, že před zahájením zpracování jsou potenciálně k dispozici i jiné právní základy.[22]

35. Pokud bude v průběhu poskytování služby zavedena nová technologie, která změní způsob zpracování osobních údajů nebo v dané službě nastane jiný vývoj, je třeba znovu posoudit výše uvedená kritéria a určit, zda lze provádět případné nové nebo změněné činnosti zpracování na základě čl. 6 odst. 1 písm. b).

Příklad č. 1 Subjekt údajů nakoupí zboží u internetového prodejce. Subjekt údajů chce zaplatit kreditní kartou a požaduje, aby bylo zboží doručeno na adresu jeho bydliště. Ke splnění smlouvy musí maloobchodník zpracovat informace o platební kartě a fakturační adresu subjektu údajů za účelem platby a adresu jeho bydliště za účelem doručení zboží. Jako právní základ těchto činností zpracování se tedy použije ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b).

[22] Srov. článek 29 pokynů pracovní skupiny zřízené podle článku 29 týkající se souhlasu podle nařízení 2016/679 (WP259), schválených EDPB, strana 31, ve kterém se uvádí, že: „Podle nařízení GDPR není možné přecházet z jednoho právního základu na druhý.“

Pokud ale zákazník zvolí odeslání zboží na místo vyzvednutí, zpracování adresy bydliště subjektu údajů již není pro splnění kupní smlouvy nezbytné. Pro případné zpracování adresy subjektu údajů bude za těchto okolností nutný jiný právní základ než ten, který je formalizován v ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b).

Příklad č. 2

Tentýž internetový prodejce hodlá vytvořit na základě návštěv uživatele na internetových stránkách profily podle vkusu a způsobu života, který uživatel vede. Splnění kupní smlouvy není podmíněno vytvořením těchto profilů. I když je profilování výslovně uvedeno ve smlouvě, tato skutečnost sama o sobě neznamená, že je pro plnění smlouvy „nezbytné“. Pokud chce internetový prodejce takové profilování provádět, musí se opřít o jiný právní základ.

36. Správci mohou svobodně utvářet svá podnikání, služby a smlouvy v mezích závazkového práva a případně práva na ochranu spotřebitele. V některých případech se může správce rozhodnout sdružit několik samostatných služeb nebo prvků služby s různými základními účely, vlastnostmi nebo odůvodněními do jedné smlouvy. V důsledku toho může nastat situace, kdy by subjekty údajů, které by mohly mít zájem o jednu z těchto služeb, byly konfrontovány s volbou typu „ber, nebo nech být“.

37. Podle práva na ochranu údajů musí mít správci na paměti, že pro předpokládané činnosti zpracování musí existovat odpovídající právní základ. Pokud obsah smlouvy sestává z několika samostatných služeb nebo prvků služby, které lze ve skutečnosti přiměřeně poskytnout nezávisle na sobě, vyvstává otázka, do jaké míry lze jako právní základ použít ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b). Použitelnost čl. 6 odst. 1 písm. b) by měla být posouzena v souvislosti s každou z těchto služeb zvlášť, přičemž by mělo být přihlédnuto k tomu, co je objektivně nezbytné k provedení každé z jednotlivých služeb, kterou si subjekt údajů aktivně vyžádal nebo pro kterou se zaregistroval. Toto posouzení může odhalit, že některé činnosti zpracování jsou spíše než pro konkrétní služby požadované subjektem údajů nezbytné v rámci širšího obchodního modelu správce. V takovém případě nebude možné použít čl. 6 odst. 1 písm. b) jako právní základ pro tyto činnosti. Nicméně pro příslušné zpracování může existovat i jiný právní základ, například ten, který je upraven v ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. a) nebo f), pokud jsou splněna příslušná kritéria. Posouzení použitelnosti čl. 6 odst. 1 písm. b) proto nemá vliv na zákonnost smlouvy nebo sdružení služeb jako takové.

38. Jak již dříve poznamenala pracovní skupina zřízená na základě článku 29, právní základ se vztahuje pouze na to, co je nezbytné pro plnění smlouvy.[23] Z tohoto důvodu se automaticky nevztahuje na všechna další jednání vyvolaná nedodržením právních předpisů nebo na všechny ostatní incidenty nastalé při plnění smlouvy Některá jednání ale lze přiměřeně předvídat a mohou být nezbytná v běžném smluvním vztahu, jako je zasílání formálních upomínek o neprovedených platbách nebo oprava chyb či zpoždění při plnění smlouvy. Právní základ upravený v ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b) lze použít v případě zpracování osobních údajů, které je v souvislosti s takovými činnostmi nezbytné.

Příklad č. 3

[23] Stanovisko č. 06/2014 pracovní skupiny zřízené podle článku 29 k pojmu oprávněných zájmů správce údajů podle článku 7 směrnice 95/46/ES (WP217) s. 17–18.

Společnost prodává výrobky po internetu. Zákazník kontaktuje společnost, protože barva zakoupeného výrobku neodpovídá předchozí dohodě. Pro zpracování osobních údajů zákazníka za účelem nápravy tohoto problému lze použít právní základ upravený v čl. 6 odst. 1 písm. b).

39. Smluvní záruka může být součástí plnění smlouvy, a proto může být pro plnění smlouvy nezbytné uchovávat některé údaje po stanovenou dobu od provedení výměny zboží / služeb / platby za účelem splnění záruk.

2.6 Ukončení smlouvy

40. Před zahájením zpracování je správce povinen určit vhodný právní základ pro předpokládané činnosti zpracování. Pokud se některé nebo všechny činnosti zpracování opírají o právní základ uvedený v ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. b), měl by správce avizovat, co se stane, bude-li smlouva ukončena.[24]

41. Pokud se zpracování osobních údajů opírá o právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b) a dojde k ukončení smlouvy v plném rozsahu, nebude zpravidla zpracování těchto údajů pro plnění této smlouvy nadále nezbytné a správce s ním tedy bude muset skončit. Je možné, že subjekt údajů poskytl své osobní údaje v souvislosti se smluvním vztahem ve víře, že údaje budou zpracovány pouze v rozsahu, v jakém to bude nezbytné pro realizaci tohoto vztahu. Zpravidla by tedy bylo nekorektní přejít na nový právní základ, jakmile ten původní přestane platit.

42. Pokud dojde k vypovězení smlouvy, může se stát, že si to vyžádá určité administrativní úkony, jakými jsou vrácení zboží nebo platby. Související zpracování se může opírat o právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b).

43. Ustanovení čl. 17 odst. 1 písm. a) stanoví, že osobní údaje budou vymazány, pokud již nebudou nezbytné pro účely, pro které byly shromážděny. To však neplatí, pokud je zpracování nezbytné pro některé konkrétní účely, včetně splnění zákonné povinnosti podle čl. 17 odst. 3 písm. b), nebo pro určení, výkon nebo obhajobu právních nároků podle čl. 17 odst. 3 písm. e). Prakticky vzato, pokud správci spatřují obecnou potřebu uchovávat záznamy pro právní účely, musí na začátku zpracování označit tomu odpovídající právní základ a od začátku jasně sdělovat, po jak dlouhou dobu od ukončení hodlají po ukončení uchovávat záznamy. Pokud tak učiní, nemusí po ukončení smlouvy údaje vymazat.

44. V každém případě se může stát, že na počátku zpracování bude určeno několik činností zpracování, pro které budou platit samostatné účely a právní základy. Pokud budou tyto ostatní činnosti zpracování zákonné a pokud o nich bude správce jasně informovat na začátku zpracování v souladu s povinnostmi v oblasti transparentnosti podle nařízení GDPR, bude možné zpracovávat osobní údaje týkající se subjektu údajů pro tyto samostatné účely i po ukončení smlouvy.

Příklad č. 4

Subjekt poskytuje předplacenou on-line službu, kterou lze kdykoli zrušit. Při uzavření smlouvy o poskytování služeb poskytne správce subjektu údajů informace o zpracování osobních údajů.

Správce mimo jiné vysvětlí, že v průběhu platnosti smlouvy bude zpracovávat údaje o využívání služby k vystavování faktur. Použitelným právním základem je čl. 6 odst. 1 písm. b), protože zpracování pro

[24] Je-li smlouva následně zrušena, bude to mít dopad na zákonnost dalšího zpracování (podle vymezení tohoto pojmu v čl. 5 odst. 1 písm. a)). Neznamená to však automaticky, že volba právního základu podle čl. 6 odst. 1 písm. b) byla nesprávná.

účely fakturace lze pro účely plnění smlouvy považovat za objektivně nezbytné. Pokud ale bude smlouva ukončena a za předpokladu, že nebudou existovat žádné nevypořádané relevantní právní nároky nebo právní požadavky na uchování údajů, budou údaje o historii využívání služby vymazány.

Správce dále informuje subjekty údajů o tom, že podle vnitrostátního práva má zákonnou povinnost uchovávat po stanovenou dobu některé osobní údaje pro účely vedení účetnictví. Příslušný právní základ v tomto případě upravuje čl. 6 odst. 1 písm. c) a údaje budou uchovávány i po ukončení smlouvy.

2.7 Nezbytnost pro provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy

45. Druhá možnost uvedená v čl. 6 odst. 1 písm. b) se uplatní, pokud je zpracování nezbytné k provedení opatření přijatých před uzavřením smlouvy na žádost subjektu údajů. Toto ustanovení odráží skutečnost, že před uzavřením smlouvy může být nezbytné předběžné zpracování osobních údajů, které usnadní vlastní uzavření této smlouvy.

46. V okamžiku zpracování nemusí být jasné, zda bude smlouva skutečně uzavřena. Nicméně druhou možnost uvedenou v čl. 6 odst. 1 písm. b) lze použít, pokud subjekt údajů podá žádost v souvislosti s potenciálním uzavřením smlouvy a předmětné zpracování je nezbytné k provedení požadovaných opatření. V souladu s tím platí, že pokud subjekt údajů kontaktuje správce ve snaze optat se na podrobnosti týkající se nabídky jeho služeb, může se zpracování osobních údajů subjektu údajů za účelem odpovědi na tento dotaz uskutečnit na právním základě podle čl. 6 odst. 1 písm. b).

47. V každém případě by tento právní základ nemohl být použit v případě nevyžádaného marketingu nebo jiného zpracování prováděného z podnětu správce údajů nebo na žádost třetí strany.

Příklad č. 5

Subjekt údajů zadá své poštovní směrovací číslo, aby zjistil, zda konkrétní poskytovatel služeb působí v jeho oblasti. To lze považovat za zpracování nezbytné k podniknutí opatření na žádost subjektu údajů před uzavřením smlouvy podle čl. 6 odst. 1 písm. b).

Příklad č. 6

V některých případech mají finanční instituce povinnost identifikovat své zákazníky podle vnitrostátních právních předpisů. V souladu s tím si banka před uzavřením smlouvy se subjekty údajů vyžádá předložení jejich dokladů totožnosti.

V takovém případě je identifikace nezbytná pro splnění zákonné povinnosti, která připadá bance, nikoli pro provedení opatření na žádost subjektu údajů. Vhodným právním základem zde proto není ten, který je upraven v čl. 6 odst. 1 písm. b), ale ten, který figuruje v čl. 6 odst. 1 písm. c).

3 ČÁST 3 – POUŽITELNOST USTANOVENÍ ČL. 6 ODST. 1 PÍSM. B) V KONKRÉTNÍCH SITUACÍCH

3.1 Zpracování pro zlepšování služeb[25]

48. Poskytovatelé on-line služeb často shromažďují podrobné informace o tom, jak uživatelé využívají jejich služby. Ve většině případů nelze shromažďování organizačních metrik týkajících se služby nebo podrobností o chování uživatelů považovat za nezbytné pro poskytování služby. Samotná služba by mohla být poskytována i bez zpracování takových osobních údajů. Poskytovatel služeb má ale možnost při tomto zpracování využít alternativních právních základů, jako je oprávněný zájem nebo souhlas.

49. EDPB se nedomnívá, že by právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b) byl obecně vhodný pro zpracování za účelem vylepšování služeb nebo rozvíjení nových funkcí v rámci stávajících služeb. Ve většině případů uzavírá uživatel smlouvu o poskytnutí stávající služby. I když možnost zlepšování a upravování služeb může být běžně zahrnuta do smluvních podmínek, takové zpracování obvykle nelze považovat za objektivně nezbytné pro plnění smlouvy s uživatelem.

3.2 Zpracování pro „zamezení podvodům“

50. Jak dříve podotkla pracovní skupina zřízená podle článku 29,[26] může být součástí zpracování za účelem zamezení podvodům i sledování a profilování zákazníků. Podle názoru EDPB je pravděpodobné, že takové zpracování přesáhne rámec toho, co je objektivně nezbytné pro plnění smlouvy se subjektem údajů. Zpracování osobních údajů, nezbytné k zamezení podvodům, ale může představovat oprávněný zájem správce údajů[27] a mohlo by tedy být považováno za zákonné, pokud správce údajů splní specifické požadavky čl. 6 odst. 1 písm. f) (oprávněné zájmy). Kromě toho by ustanovení čl. 6 odst. 1 písm. c) (právní povinnost) mohlo také poskytnout zákonný základ pro takové zpracování údajů.

3.3 Zpracování pro účely internetové reklamy zaměřené na chování

51. K financování on-line služeb se často používá internetová reklama zaměřená na chování a související sledování a profilování subjektů údajů. Pracovní skupina zřízená podle článku 29 již dříve vyjádřila svůj názor na takové zpracování, když konstatovala:

> *[nezbytnost pro plnění smlouvy] není vhodným právním základem při vytváření profilu uživatele na základě jeho vkusu a rozhodnutí souvisejících s jeho životním stylem, vzniklého na základě prohlížení určitých internetových stránek a uskutečněných nákupů. Důvodem je skutečnost, že smlouva se správcem údajů nebyla uzavřena proto, aby vytvářel profily, nýbrž aby například poskytoval určité zboží a služby.*[28]

---

[25] U on-line služeb může rovněž vyvstat nutnost zohlednit směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (Úř. věst. L 136, 22.5.2019, s. 1), která začne platit dne 1. ledna 2022.
[26] Stanovisko pracovní skupiny zřízené podle článku 29 č. 06/2014 k pojmu oprávněných zájmů správce údajů podle článku 7 směrnice 95/46/ES (WP217) s. 17.
[27] Srov. bod 47, šestá věta, odůvodnění.
[28] Stanovisko 06/2014 pracovní skupiny zřízené podle článku 29 k pojmu oprávněných zájmů správce údajů podle článku 7 směrnice 95/46/ES (WP217) s. 17.

52. Zpracování osobních údajů pro reklamu zaměřenou na chování zpravidla není nezbytné pro plnění smlouvy o on-line službách. Za obvyklých okolností by bylo obtížné tvrdit, že smlouva nebyla splněna z důvodu absence reklamy zaměřené na chování. Tento názor dále dokládá skutečnost, že subjekty údajů mají podle článku 21 absolutní právo vznést námitku proti zpracování svých údajů pro účely přímého marketingu.

53. Právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b) navíc neobstojí v případě internetové reklamy zaměřené na chování už jen proto, že touto reklamou se nepřímo financuje poskytování služby. Ačkoli takové zpracování může pomoci při poskytování služby, samo o sobě to nestačí k tomu, aby bylo možné konstatovat, že je nezbytná pro plnění předmětné smlouvy. Správce by v takovém případě musel zvážit faktory nastíněné v odstavci 33.

54. Vzhledem k tomu, že ochrana údajů je základním právem zaručeným článkem 8 Listiny základních práv, a s přihlédnutím k tomu, že jedním z hlavních účelů nařízení GDPR je umožnit subjektům údajů kontrolu nad informacemi, které se jich týkají, nelze osobní údaje považovat za obchodovatelnou komoditu. I v případech, kdy subjekt údajů souhlasí se zpracováním osobních údajů[29], nemůže na základě takového souhlasu obchodovat se svými základními právy.[30]

55. EDPB rovněž poznamenává, že v souladu s požadavky na ochranu soukromí v odvětví elektronických komunikací a stávajícím stanoviskem pracovní skupiny zřízené na základě článku 29 o internetové reklamě zaměřené na chování[31] a s pracovním dokumentem 02/2013, který poskytuje pokyny týkající se udělení souhlasu s používáním souborů cookie,[32] jsou správci povinni získat předchozí souhlas subjektů údajů s umístěním souborů cookie, které jsou nezbytné k účasti v reklamě zaměřené na chování.

56. EDPB také poznamenává, že sledování a profilování uživatelů může být prováděno za účelem určení skupin jednotlivců s podobnými charakteristikami, které umožní cílení reklamy na podobné adresáty. Takové zpracování nemůže být provedeno na právním základě podle čl. 6 odst. 1 písm. b), protože nelze říci, že pro plnění smlouvy s uživatelem je objektivně nezbytné sledování a porovnávání charakteristik a chování uživatelů pro účely, které souvisejí s reklamou určenou pro jiné osoby.[33]

3.4 Zpracování pro individualizaci obsahu[34]

57. EDPB připouští, že individualizace obsahu <u>může</u> představovat (ale ne vždy představuje) podstatný a očekávaný prvek některých on-line služeb, a proto <u>může</u> být v některých případech považována za nezbytnou pro plnění smlouvy s uživatelem služby. Zda bude takové zpracování považováno za podstatný aspekt on-line služby, bude záviset na povaze poskytované služby, očekávání průměrného

---

[29] Srov. směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb.

[30] Kromě skutečnosti, že použití osobních údajů je upraveno nařízením GDPR, existují další důvody, pro které se zpracování osobních údajů koncepčně liší od peněžních plateb. Například peníze lze spočítat, což znamená, že na konkurenčním trhu lze srovnávat ceny, a peněžní platby lze obvykle provádět pouze za účasti subjektu údajů. Osobní údaje může navíc využívat několik služeb současně. Pokud dojde ke ztrátě kontroly nad vlastními osobními údaji, nemusí nutně existovat způsob, jak jí znovu nabýt.

[31] Stanovisko 2/2010 pracovní skupiny zřízené na základě článku 29 o internetové reklamě zaměřené na chování (WP171).

[32] Pracovní dokument 02/2013 pracovní skupiny zřízené na základě článku 29 o získání souhlasu pro soubory cookie (WP208).

[33] Viz také pokyny pracovní skupiny podle článku 29 o automatizovaném individuálním rozhodování a profilování pro účely nařízení 2016/679 (WP251rev.01), schválené EDPB, strana 13.

[34] U on-line služeb může rovněž vyvstat nutnost zohlednit směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (Úř. věst. L 136, 22.5.2019, s. 1), která začne platit dne 1. ledna 2022.

subjektu údajů s ohledem nejen na podmínky služby, ale také na způsob, jakým je služba propagována uživatelům, a na tom, zda lze službu poskytovat bez individualizace. Pokud není individualizace obsahu objektivně nezbytná pro účely podkladové smlouvy, například pokud je cílem individualizovaného poskytování obsahu zintenzivnění využívání služby ze strany uživatele, ale není jeho nedílnou součástí, měli by správci údajů zvážit případný alternativní zákonný základ.

Příklad č. 7 Internetový vyhledávač hotelů sleduje minulé rezervace uživatelů s cílem vytvořit typický profil jejich útrat. Na základě tohoto profilu jsou pak uživatelům v rámci zobrazovaných výsledků doporučovány konkrétní hotely. V tomto případě by profilování dřívějšího chování uživatele a jeho finančních údajů nebylo objektivně nezbytné pro plnění smlouvy, tj. poskytování ubytovacích služeb na základě konkrétních kritérií vyhledávání zadaných uživatelem. Pro tuto činnost zpracování by nebylo možné použít právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b).

Příklad č. 8 Internetové tržiště umožňuje potenciálním kupujícím procházet internetové stránky a nakupovat výrobky. Tržiště hodlá zobrazovat individualizované návrhy výrobků na základě toho, jaké položky si potenciální kupující prohlíželi dříve na platformě, ve snaze posílit interaktivitu. Tato individualizace není objektivně nezbytná pro poskytování služeb tržiště. Pro takové zpracování osobních údajů tedy není možné použít právní základ podle čl. 6 odst. 1 písm. b).